

'Kracht EU kan na de brexit meer tot zijn recht komen'

Blijft Europa achter bij de VS met betrekking tot concurrentiekracht, innovatie en economische potentie? Donald Kalff gelooft er niets van, zegt hij in een gesprek met het FD. De oud-bestuurder van KLM is tegenwoordig als investeerder en medeoprichter betrokken bij biotechnologiebedrijven en denkt na over economische vraagstukken, zoals de toekomst van de grote onderneming. Deze week verschijnt zijn boek *Hidden treasures*.

➔ **PAGINA 15**

‘Verborgen concurrentiekracht EU komt na de brexit meer tot zijn recht’

Mathijs Schiffers
Brussel

Oud-KLM-bestuurder Donald Kalff schreef mee aan een boek met tips aan de nieuwe Europese Commissie. Zo zouden banken bij kredietbeoordelingen van groeiende bedrijven vooruit moeten kijken, naar de te verwachten kasstromen.

Blijft Europa achter bij de VS wat betreft concurrentiekracht, innovatie en economische potentie? Donald Kalff gelooft er niets van. De oud-bestuurder van vliegmaatschappij KLM is tegenwoordig als investeerder en medeoprichter betrokken bij enkele biotechnologiebedrijven en denkt na over economische vraagstukken, zoals de toekomst van de grote onderneming en het kapitalisme. Dat heeft geleid tot eigenzinnige boeken, waarvan er deze week weer eentje het daglicht ziet: *Hidden treasures*.

Het boek is geschreven met Andrea Renda van de Brusselse denktank Ceps en zoomt in op een tiental ‘verborgen schatten’ waarover Europa beschikt. De nieuwe Europese Commissie zou die moeten opgraven en inzetten, bepleit Kalff. Dan kan Europa de VS economisch weleens gaan overvleugelen. De brexit kan daarbij een handje helpen, meent hij. ‘Sommige hervormingen zullen sneller gaan als de Britten niet meer op de rem kunnen gaan staan.’

V Het civiele rechtssysteem dat geldt op het Europese continent biedt volgens u een belangrijk concurrentievoordeel op de VS. Legt u eens uit.

‘Het civiele recht heeft als voordeel boven het systeem van *common law* van de Angelsaksische wereld dat partijen zich te goeder trouw behoren te gedragen bij het sluiten van contracten. In Europa kun je niet twee maanden onderhandelen en je dan zomaar terugtrekken, of een kleine partij uitwringen. En als er later toch een conflict ontstaat, gaat een rechter actief kijken naar wat de oorspronkelijke intenties van de partijen waren en die met terugwerkende kracht invullen. Je hoeft dus niet alles van tevoren dicht te timmeren. Kleine, startende bedrijven hebben daar ook geen geld en tijd voor. Want als ze eindelijk klaar zijn met het papierwerk, is de businessopportunity weg.’

V Toch kiest de Europese zakenwereld er vaak voor om contracten naar Engels recht op te stellen, al is het maar vanwege de taal. Het concurrentievoordeel wordt dus niet benut.

‘We moeten versterken wat al sterk is. We moeten investeren in de civiele rechtspraak, er moeten meer rechters komen met specifieke specialismen. Dat Nederland nu een rechtbank heeft die uitsluitend patentzaken doet, is goed. Net als het nieuwe Netherlands Commercial Court in Amsterdam, dat zittingen over civiel recht in het Engels houdt. Ook goed. De Europese Commissie, waar onze aanbevelingen moeten landen, kan een steentje bijdragen door gebruik van *common law* te ontmoedigen. Zo kan ze partijen die via consortia EU-subsidie aanvragen, verplichten hun samenwerkingsverbanden naar Europees recht op te stellen. Dat gaat eenvoudiger als de Britten niet meer aan tafel zitten.’

V Jonge bedrijven in de VS komen makkelijker aan geld om te groeien dan Europese equivalenten. Hoe gaat Europa dit nadeel wegwerken?

‘In de VS is meer durfkapitaal. Ons voor-

Donald Kalff: ‘Dat Nederland nu een rechtbank heeft die uitsluitend patentzaken doet, is goed.’ FOTO: WIEBE KIESTRA

Meertaligheid stimuleren met ondertitels film

Dat medewerkers van de Europese Commissie niet terugdeinzen voor wilde plannen die het landenblok moeten versterken en verbeteren, zoals Donald Kalff stelt, werd afgelopen zomer duidelijk. Midden in de komkommertijd was daar opeens een 172 pagina's tellend document met ideeetjes die tijdens brainstormsessies opborrelden.

Bang om de lidstaten te schofferen met premature plannen waarvan zij niet op de hoogte zijn, distantieerde de officiële woordvoering

van de Commissie zich er direct van. Desalniettemin geeft het stuk een fraai inkijkje in wat er leeft bij de uitvoerende macht van de Europese Unie.

Eén plan is al breed uitgemeten in de pers: een EU-fonds van €100 mrd dat moet helpen Europese technologie-reuzen te creëren die zich kunnen meten met Amerikaanse en Chinese giganten zoals Google, Facebook en Alibaba. Maar er staat meer in het document. Zo is er een plan om de meertaligheid — iets wat de

meeste Europeanen voorhebben op burgers uit de Angelsaksische wereld — te stimuleren door een fonds op te zetten waarmee Europese films van ondertiteling voorzien kunnen worden, zodat publiek deze films in hun oorspronkelijke taal kan zien.

Ook zijn er plannen om het Erasmus-uitwisselingsproject voor jonge ondernemers uit te breiden, onder meer met een systeem van ‘seniormentoren’ die jonge bedrijven de Europese markt op helpen.

‘Wij denken dat een Europees patent, veel meer dan een Amerikaans, als een keurmerk kan gelden’

deel is de rol van banken. Die spelen hier een veel grotere rol bij bedrijfsfinanciering dan daar. Ze hebben daardoor diep inzicht in hun klanten en kunnen maatwerk leveren. Ook hier zijn nog grote stappen te zetten. Nu evalueren banken bedrijven aan de hand van een winst- en verliesrekening, waarmee ze dus terugkijken en geen oog hebben voor de toekomstkansen. Ze zouden bij kredietbeoordelingen juist vooruit moeten kijken, naar de te verwachten kasstromen. Toezichhouders moeten dat stimuleren. Zo'n bank heeft een inherent lager risico en moet met lagere kapitaaleisen toe kunnen.’

V Een pleidooi voor lagere kapitaaleisen lijkt kansloos, zo kort na de bankencrisis.

‘Maar juist het verhogen van die eisen is de duurste remedie geweest. Het zou hebben geholpen als we gezegd hadden dat banken simpelweg niet aan de beurs zouden moeten staan. Als het aandeel van Philips daalt, worden er niet minder scheerapparaten verkocht. Als het aandeel van een bank zakt, gaan klanten hun geld daar weghalen en begint het vliegwiel te draaien. Maar ik realiseer me dat een Europees beursverbod voor banken op korte termijn niet zal gaan gebeuren.’

V Het Europese patentrecht is beter geschikt om innovatie te stimuleren dan dat in de VS, zegt u. Hoe dat zo?

‘In de EU is het veel lastiger een patent te bemachtigen dan in de VS. Daardoor zijn er ook minder. Sommigen kijken naar het aantal geregistreerde patenten als indicator voor de dynamiek in een economie. Dat is flauwekul. Het gaat om het aantal verleende licenties. Veel patenten schept alleen maar hindermacht. Wij denken dat een Europees patent, veel meer dan een Amerikaans patent, als een echt keurmerk kan gaan gelden. We moeten er wel voor zorgen dat procedures tegen afwijzing worden ingekort. Nu kan dat wel vier jaar duren. Daar heeft een klein bedrijf niets aan.’

V U stipt ook nog een element aan dat minder verborgen is: de wens van millennials bij te dragen aan een betere wereld. Hoe is dit een voordeel van Europa?

‘Er is zeker een tendens onder jongeren dat ze niet alleen voor een innovatief bedrijf willen werken, maar ook de maatschappij willen dienen. Het aandeelhouderskapitalisme zoals we dat kennen in de Angelsaksische wereld sluit daar minder goed op aan dan het Europese bedrijfsmodel, dat veel meer is gericht op het creëren van toekomstige kasstromen en alleen daarom al gevoeliger is voor maatschappelijke ontwikkelingen.’

V U gaat de komende drie jaar proberen uw ideeën in Brussel te slijten. Bent u hoopvol gestemd?

‘De ambtenaren van de Commissie hebben allemaal voldoende zelfvertrouwen om over heel radicale dingen te praten. En als je economische groei wilt stimuleren, kun je het paardenmiddel van lage rentes niet meer gebruiken. De winst is te boeken op het niveau van de onderneming.’